

Lasten valtakunnalliset yhtenäiset kiireellisen hoidon perusteet

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:18

Lasten valtakunnalliset yhtenäiset kiireellisen hoidon perusteet

Sosiaali- ja terveysministeriö

ISBN PDF: 978-952-00-5437-3

Kannen kuvat: Tuula Holopainen, Irmeli Huhtala, Kuvatoimisto Rodeo, Shutterstock

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Sosiaali- ja terveysministeriö	25.6.2020
Tekijät	Andreas Blanco Sequeiros ja Suomen Lastenlääkäriyhdistyksen työryhmä	
Julkaisun nimi	Lasten valtakunnalliset yhtenäiset kiireellisen hoidon perusteet	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:18	
ISBN PDF	978-952-00-5437-3	ISSN PDF 1797-9854
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5437-3	
Sivumäärä	52	Kieli suomi
Asiasanat	lastentaudit, akuuttihoito, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito, hoitotarve	
Tiivistelmä	<p>Alle 16-vuotiaat lapset ja nuoret muodostavat päivystyksen tasosta riippumatta merkittävän potilasryhmän. Päivystyspotilaana lapsi eroaa monilta osin aikuispotilaasta. Käyntimääriin suhteutettuna vakavia sairaustiloja on vähän, mutta alkuvaiheessa lieväoireistenkin lasten joukossa voi olla hengenvaarallisesti sairaita. Mitä pienempi lapsi, sen nopeammin oireet voivat edetä henkeä uhkaaviksi. Alla kolmen kuukauden ikäiset vaativat aina erityishuomiota. Vakavien tautien erottaminen on hoidon tarpeen arvioinnissa haaste ja edellyttää kokemusta ja perehtymistä lapsipotilaiden arviointiin. Päivystyshoidossa potilasturvallisuuden vaatimus korostuu.</p> <p>Kaikki lapset, jotka tarvitsevat päivystyshoitoa, eivät lääketieteellistä syistä aina tarvitse sitä välittömästi. Monet oireet ja vammat voidaan hoitaa seuraavana aamuna tai yhden, kahden päivän kuluessa. Nyt julkaistavat perusteet koskevat päivystyksellisen ja ei-päivystyksellisen hoidon rajapintaa. Yksittäisiin oireisiin ja vammoihin perustuvat ohjeet ovat käytännön työtä helpottavia suosituksia. Perusteet esittävät periaatteet, mutta päätös hoidon kiireellisyydestä tulee aina tehdä yksilöllisesti. Perusteet kattavat noin 80 % tavallisimmista päivystykseen hakeutumisen lääketieteellisistä syistä.</p> <p>Perusteita voidaan käyttää paikalliset olosuhteet huomioiden apuna päivystyksissä ja puhelinneuvonnassa kuten Päivystysapu 116 117 -palvelussa.</p>	
Kustantaja	Sosiaali- ja terveysministeriö	
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Social- och hälsovårdsministeriet	25.6.2020	
Författare	Andreas Blanco Sequeiros och Arbetsgruppen för Barnläkarföreningen i Finland		
Publikationens titel	Nationella enhetliga grunder för brådskande vård för barn		
Publikationsseriens namn och nummer	Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:18		
ISBN PDF	978-952-00-5437-3	ISSN PDF	1797-9854
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5437-3		
Sidantal	52	Språk	finska
Nyckelord	barnsjukdomar, akut vård, primärvård, specialiserad sjukvård, vårdbehov		
Referat	<p>Barn och unga under 16 år är oberoende av journivån en stor patientgrupp. Som jourpatient skiljer sig ett barn till många delar från en vuxen patient. I relation till antalet besök finns det få allvarliga sjukdomstillstånd, men i början kan det finnas livshotande sjuka även bland barn med lindriga symptom. Ju mindre barnet är, desto snabbare kan symtomen bli livshotande. Barn under tre månader kräver alltid särskild uppmärksamhet. Att identifiera allvarliga sjukdomar är en utmaning vid bedömningen av vårdbehovet och förutsätter erfarenhet och förtrogenhet med bedömningen av barnpatienters hälsotillstånd. Inom jourvården är kravet på patientsäkerhet ännu viktigare.</p> <p>Alla barn som behöver jourvård behöver inte alltid omedelbar vård av medicinska skäl. Många symptom och skador kan behandlas följande morgon eller inom ett par dagar. De grunder som nu publiceras gäller gränssnittet mellan jourvård och icke-jourvård. Anvisningar som baserar sig på enskilda symptom och skador är rekommendationer som underlättar det praktiska arbetet. Grunderna anger principerna, men beslut om hur brådskande vården är ska alltid fattas individuellt. Grunderna täcker cirka 80 procent av de vanligaste medicinska orsakerna till att man söker jour.</p> <p>Grunderna kan med beaktande av de lokala förhållandena användas som hjälp vid jouren och telefonrådgivningen på samma sätt som i Jourhjälp 116 117.</p>		
Förläggare	Social- och hälsovårdsministeriet		
Distribution/ beställningar	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Social Affairs and Health	25 June 2020	
Authors	Andreas Blanco Sequeiros and Working group of the Finnish Paediatric Society		
Title of publication	Uniform national criteria for urgent care for children		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2020:18		
ISBN PDF	978-952-00-5437-3	ISSN (PDF)	1797-9854
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5437-3		
Pages	52	Language	Finnish
Keywords	paediatrics, acute care, primary health care, specialised medical care		
<p>Abstract</p> <p>Children and young people under 16 years of age constitute a significant patient group, regardless of the level of emergency care. As an emergency care patient a child differs in many respects from adult patients. Relative to the numbers of visits serious medical conditions are quite rare, but in the early stage there may be fatally ill children even among those with mild symptoms. The younger the child, the faster the symptoms may become life-threatening. Babies under three months of age always require special attention. Distinguishing serious illnesses to assess the need for care is a challenge and requires experience and knowledge on the assessment of child patients. The requirements for patient safety are even more important in emergency care.</p> <p>There are medical reasons why all children in need for emergency care may not need it immediately. Many symptoms and injuries can be treated in the following morning or within one or two days. The criteria published here are concerned with the interface between emergency and non-emergency care. Instructions based on individual symptoms and injuries are recommendations intended to facilitate practical work. The criteria set down the principles, but the decision on the urgency of care must always be made on a case-by-case basis. The criteria cover about 80% of the most common medical reasons for seeking emergency care.</p> <p>The criteria can be used, taking into account the local conditions, in emergency medical services and in telephone advice, including the Medical Helpline 116 117 service.</p>			
Publisher	Ministry of Social Affairs and Health		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

Lasten ja nuorten kiireellisen hoidon perusteet	9
ALLERGINEN REAKTIO, ANAFYLAKTINEN OIRE.....	10
HYÖNTEISEN PISTO, ELÄIMEN PUREMA.....	11
HAMMASOIRE, SUUN ALUEEN OIRE	12
HAAVAT	13
HENGENAHDISTUS, HENGITYSVAIKEUS.....	14
HUIMAUS, TASAPAINO-ONGELMA	15
SERI-EPÄILY, HYVÄKSIKÄYTTÖ, KALTOINKOHELTU, PAHOINPITELY	16
IHO-OIREET	17
IHON VÄRI.....	18
KUUME.....	19
MYRKYTYKSET.....	20
KASVOVAMMA	21
KIVESKIPU, GENITAALIEN OIRE, PENIKSEN OIREET	22
KOLARIPOTILAS TAI PUDONNUT.....	23
KORVAOIRE	24
KOURISTUS, KOHTAUS, POISSAOLO, PYÖRTYMINEN	25
KURKKUKIPU.....	26
NENÄVERENVUOTO.....	27
OKSENTELU.....	28
PALELTUMAT, KYLMETTYMINEN	29
PALOVAMMAT	30
PATIT JA PAISEET.....	31
PSYKKISET OIREET (AHDISTUS, AGGRESSIIVISUUS, ITSETUHOISUUS, KÄYTÖSHÄIRIÖ, MASENNUS SYÖMISHÄIRIÖ).....	32
PÄÄNSÄRKY.....	33
PÄÄNVAMMAT	34
RAAJAN VAMMAT	35
RAAJAOIRE (ei tiedossa olevaa tapaturmaa).....	36
RINTAKIPU, RYTMIHÄIRIÖ, TAJUNNANMENETYS RASITUKSESSA, EPÄSÄÄNNÖLLINEN PULSSI, RINTAPISTOS.....	37
RIPULI	38
SILMÄOIRE, NÄKÖHÄIRIÖT.....	39
VATSAKIPU, UMMETUS.....	40
VERENSOKERIN POIKKEAVA VAIHTELU.....	41
VERIULOSTE.....	42
VIERASESINE	43
VIRTAAMISONGELMA	44
YLEISTILAN LASKU.....	45
YSKÄ.....	46

Liite 1: Avainsanat ja -oireet.....	47
Liite 2: ISBAR-raportointi.....	48
Liite 3: Lapsen päivystyslääkeannostus kotiin.....	49
Liite 4: Fysiologisten mittausten raja-arvot.....	50
Liite 5: Lapsen voinnin varoituksen pisteytysjärjestelmä.....	51
Liite 6: Lapsen arvioinnin toimintakäytäntö.....	52

Lasten ja nuorten kiireellisen hoidon perusteet

PÄIVYSTYS	PÄIVYSTYS klo 8–22	KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk	KIIREETÖN VASTAANOTTO	KOTIHOITO
	Lapsen vointi vanhempien mielestä sallii odottamisen (käynti ensisijaisesti klo 8–18 välille).	Ohjataan ESH tai PTH tai SOS yksikköön paikallisen ohjeen mukaisesti huomioiden oireiden/ongelman edellyttämän selvittelyn kannalta oikea paikka.	Ohjataan ESH tai PTH tai SOS yksikköön paikallisen ohjeen mukaisesti huomioiden oireiden/ongelman edellyttämän selvittelyn kannalta oikea paikka.	Annetaan kotioitoon liittyvä ohjaus. Lapsen voinnin heikentyessä tai oireiden pahentuessa herkästi uusi yhteys.
PALVELUTASO (ehdotus)	PALVELUTASO (ehdotus)	PALVELUTASO (ehdotus)	PALVELUTASO (ehdotus)	
a1–2 lääkäri a3 sairaan-/terveydenhoitaja a4 psyk.päivystys a5 sosiaalipäivystys	b1–2 lääkäri b3 sairaan-/terveydenhoitaja b4 psyk.päivystys b5 sosiaalipäivystys	c1–2 lääkäri c3 sairaan-/terveydenhoitaja c4 mielenterveyspalvelut c5 sosiaalityöntekijä/-ohjaaja	d1–2 lääkäri d3 sairaan-/terveydenhoitaja d4 mielenterveyspalvelut d5 sosiaalityöntekijä/-ohjaaja	
LISÄTIETOJA:	LISÄTIETOJA:	LISÄTIETOJA:	LISÄTIETOJA:	
<ul style="list-style-type: none"> • LASTENTALO.FI • TERVEYSPORTTI 	<ul style="list-style-type: none"> • 100 KYSYMYSTÄ LASTENLÄÄKÄRILLE • LASTENTAUTIEN PÄIVYSTYSKIRJA 	<ul style="list-style-type: none"> • KOTINEUVOLA • PEWS 	<ul style="list-style-type: none"> • IMEVÄISIÄN TAVALLISIA ILMIÖITÄ • TERVEYSKIRJASTO 	

ALLERGINEN REAKTIO, ANAFYLAKTINEN OIRE

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Mahdollisen allergia-altistuksen ajankohta Oireiden alkamisajankohta Tiedossa olevat allergiat Käytössä oleva lääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> Kutinaan antihistamiinin otto Paikallisiin ihon ärsytysoireisiin mieto kortisonivoide 	<ul style="list-style-type: none"> Anafylaksia Hengitysoireet Oksentelu Turvotus hengitysteissä Aiemmin ollut samanlainen nopeasti edennyt reaktio Onko adrenaliini-kynä käytössä? Annetaan pistämisohje!

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
ihoreaktio, johon liittyy yleisoireita kuten hengenahdistusta, turvotusta ylähengitysteissä tai aikaisemmin saanut anafylaktisen reaktion	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
ihoreaktio, vesinuhaa tai silmien vetistystä, allergialääkettä on kokeiltu, mutta se ei auta	c1	c1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

HYÖNTEISEN PISTO, ELÄIMEN PUREMA

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Minkälaisia oireita on? Milloin oireet ovat alkaneet? Missä oireita on? Mikä purrut, pistänyt? 	<ul style="list-style-type: none"> Hyönteisen pistot: paikallishoitona mieto kortisoni Tuore punkinpurema ja ei eythema migrans-oiretta (alle 5cm): seuranta Hyvä yleistila ja nokkosrokko (urtikaria): tarvittaessa lääkäriltä ohjeet antihistamiinin (allergialääkkeen) käytöstä ja resepti Eläimen pureman välitön huuhtelu runsaalla vedellä Rabies-epäilystä konsultoidaan lääkäriä (purema ulkomailla/ itärajalla, poikkeavasti käyttäytyvä eläin, lepakko) 	<ul style="list-style-type: none"> Anafylaktiset oireet Yleistilan lasku Hengenahdistus Turvotus hengitysteissä Käärmeen purema

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
punkin poisto	b3	b3	b3	b3	Katso aikuisten ohjeet
ampiaisen/mehiläisen pisto pään ja kaulan alueelle	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
etenevät paikalliset tai yleisoireet	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
eläinten puremat					Katso aikuisten ohjeet
eläinten puremat (pienet, ei kasvoilla, ei käsissä)	a1	a1	c1-2	c1-2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

HAMMASOIRE, SUUN ALUEEN OIRE

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Mitä on tapahtunut? Onko pysyvän vai maitohampaan oire? Onnistuuko yhteen pureminen? Onko purenta kivulias? 	<ul style="list-style-type: none"> Irronnut pysyvä hammas säilytetään potilaan syljessä tai maidossa tai fysiologisessa keittosuolaliuoksessa Irronnut pysyvä hammas pitää uudelleenkiinnittää pääsääntöisesti 2 tunnin sisällä (ennuste huononee yli tunnin jälkeen) Maitohampaista ei uudelleenkiinnitetä 	<ul style="list-style-type: none"> Hengitysvaikeus Hallitsematon suun alueen verenvuoto 	<ul style="list-style-type: none"> Aftat ja suun pienet haavaumat Rakkulat ja haavaumat suussa Suutulehdus lapsella Toistuvat sylkirauhastulehdukset lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Hammaskipu ilman traumaa		HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
Hampaan trauma ja pureminen ei onnistu tai on kivuliasta		HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
Irronnut pysyvä hammas			HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
Hampaan sisääntyntyminen	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
lentulehdukset	b1	b1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet
Suun limakalvon rakkulat (hyvä yleisvointi)	c1	c2	d1	d1	Katso aikuisten ohjeet
sammas	d1	d1	d1	d1	Katso aikuisten ohjeet
limakalvomuutokset	c1	c2	d1	d1	

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokittelun

HAAVAT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Missä ja kuinka suuri ja syvä? • Vuotaako vielä/paljon? • Milloin haava tullut? • Onko toiminta-vajausta tai tuntopuutosta esikäden alueen haavat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihorikot ja nirhaumat ja ei-ommentavat/ei-liimattavat haavat: paikallishoito-ohjeet • Vuodon tyrehtyttämishojeet • Vanhat haavat: pinnallinen: paikallishoito-ohjeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku • Runsaasti vuotava haava tyrehtyttämisyryksistä huolimatta 	<ul style="list-style-type: none"> • Haava lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Genitaalialueen haavat	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Tuore ommeltava/liimattava haava	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
tulehtunut haava ja yleisoireet	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
auennut leikkaushaava	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
vuotava tai tulehtunut leikkaushaava	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
ompeleiden poisto	d3	d3	d3	d3	Katso aikuisten ohjeet
Vanha haava: syvä, epäily jännevammasta, kasvoissa.	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

HENGENAHDISTUS, HENGITYSVAIKEUS

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Makaako, istuuko, seisooko lapsi? Onko hengitys ähkiä, pumppaava, läähättävä, tiheä, vinkuva tai muulla tavalla poikkeava? Mahdollinen astmalääkitys? Ikä (vaikuttaa hengitystaajuuteen)? Perussairaudet Kuume Vierasesineen mahdollisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Astmaatikolla lääkkeiden otto maksimiannoksin (vaikka olisi tulossa näytille) Haukkuva yskä (kurkunpään tulehdus): kylmä ilma ensiapuna. Jos ei tehoa tai oire uusii, ohjataan päivystykseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistila laskenut, veltto lapsi, kalpea, tila nopeasti romahtamassa E erityisen herkästi, jos lapsi alle 3 kk Syanoosi Tiedossa oleva lapsen sydänsairaus 	<ul style="list-style-type: none"> Ahtauttava keuhkoputkentulehdus / infektioastma lapsella Astma lapsella Hengitysvaikeus lapsella Hengityskatkos (apnea) lapsuudessa Hinkuyskä Keuhkokuume lapsella Keuhkoputkentulehdus lapsella Mykoplasmat ja ureaplasmat taudinaiheuttajina Yskä lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
äkillinen lääkkitykseen tai ruoka-aineen nauttimiseen liittyvä hengitysvaikeus	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
hengenahdistus ja yleisvoiminnan lasku/kuume/tajunnantaso alentunut	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
hengitysteiden vierasesine-epäily, jos vanhemman mielestä lapsella on hengitysvaikeus	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
hengenahdistus ja tiedossa merkittävä perussairaus	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
sydänlapsen lievän hengitysvaikeus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
astmaatikon hengitysvaikeus ei helpota toistetulla oirelääkityksellä	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
hengityksen vinkuminen tai rohisee selvästi, kuume	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
lievä hengenahdistus, jaksaa puhua lauseita yleistila hyvä, ei perussairauksia	a2	b2-3	b2-3	b2-3	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

HUIMAUUS, TASAPAINO-ONGELMA

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> • Onko trauma taustalla? Kts. pään trauma. • Onko infektio-oireita? • Äkillisesti alkanut vai pitkäkestoinen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Pitkäkestoinen oire etenee: päivystykseen jo aiemmin 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku • Tajunnantason vaihtelu • Korkea kuume

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
äkillisesti alkanut		a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
pitkäkestoinen ja uutena oireena oksentelu/päänsärky		a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
pitkäkestoinen		c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

SERI-EPÄILY, HYVÄSIKÄYTTÖ, KALTOINKOHTELU, PAHOINPITELY

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> • Onko tehty rikosilmoitusta poliisille? • Onko tehty lastensuojeluilmoitusta? • Perheen tilanne 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultoidaan lastenlääkärää • Kehotetaan tekemään rikosilmoitus poliisille • Huomioidaan paikalliset ohjeistukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaaratilanne jatkuu • Yleistilan lasku • Hengitys vaikeaa • Vaikeita vammoja

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
hyväksikäyttö	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	Katso aikuisten ohjeet
pahoinpitely	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	Katso aikuisten ohjeet
kaltointkohtelu	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	a1, a4, a5	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

IHO-OIREET			
SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Minkälaisia oireita on? Milloin oireet ovat alkaneet? Onko aiemmin ollut vastaavaa? Mitä muita oireita? Onko tuhkarokkoepäily? 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvä yleistila ja nokkosrokko (urtikaria): tarvittaessa lääkäriltä ohjeet antihistamiinin (allergialääkkeen) käytöstä ja resepti Lievät ihoreaktiot: seuranta Tuhkarokkoepäilyssä lastenlääkärin konsultaatio; ei ohjata eteenpäin ilman etukäteisilmoitusta 	<ul style="list-style-type: none"> Anafylaktiset oireet Yleistilan lasku Turvotus hengitysteissä Verenpurkaumat (petekkiat) ja kuume 	<ul style="list-style-type: none"> Atooppinen ihottuma (Käypä Hoito -suositus) Iho-ongelmia (100 kysymystä lastenlääkärille) Ontelossyylä eli molluska Ruoka-allergia Tuhkarokko Tulirokko Vaippaihottuma Vihurirokko

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
tuhkarokko-epäily	a1	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
tavanomaiset virusrokot ja yleistilan lasku	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
nokkosrokko ja yleistilan lasku	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
näppylöiden arviointi	d2-3	d2-3	d2-3	d2-3	Katso aikuisten ohjeet
mustelmia poikkeavan paljon ja poikkeavissa paikoissa	a1	a1	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
verenpurkauma	a1	a1	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

IHON VÄRI

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Onko iho keltainen, sininen, kalpea, punainen, kirjava? Onko oire uusi vai pitkäkestoinen? 	<ul style="list-style-type: none"> Pitkäkestoisen oireen selvittely ensisijaisesti kiireettömästi 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistilan lasku Äkillisesti alkanut syanoosi

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Kalpeus uutena oireena ja yleistila hyvä	b1	c1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet
Kirjavuus uutena oireena ja yleistila hyvä	a1				Katso aikuisten ohjeet
Ikterus uutena oireena ja yleistila hyvä	b1	b1	b1	b1	Katso aikuisten ohjeet
Ihon värimuutokset ja yleistila heikentynyt	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KUUME

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko kivulias? • Kuinka pitkään kuume? • Mitä oireita? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuumeen kesto alle 3 vrk, hyvä yleistila: kuumelääke ja seuranta • Alle 3 kk ikäisen kuume aina päivystyksellisiin selvittelyihin • Poskiontelotulehdus harvinainen alle 12-vuotiailla 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku • Hengitysvaikeus • Tajunnantason alenema (nukahtelee, huonosti heräteltävissä) • Kouristuskohtaus 	<ul style="list-style-type: none"> • Infektiokierre lapsella • Kuume lapsella • Pitkittynyt kuume lapsella • Flunssa lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Ohimennyt kouristuskohtaus, yleistila hyvä	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentaa tai ripuloi toistuvasti, yleisvointi heikentynyt	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentaa tai ripuloi toistuvasti, yleisvointi hyvä	a2	b2			Katso aikuisten ohjeet
Ei suostu kävelemään	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Käsittelyarka eli parahtaa itkuun vanhemman käsittelyssä	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Lapsi on alle kolmen kuukauden ikäinen	a1				Katso aikuisten ohjeet
Lapsella on puolustuskykyyn vaikuttava sairaus tai lääkitys	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
kuume yli 40 °C	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
kuume jatkunut yli 3 vrk ja yleistila hyvä	a1	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
kivulias kuumelääkityksestä huolimatta	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
virtsatieoireet	a2	a2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS

PÄIVYSTYS klo 8–22

KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk

KIIREETÖN VASTAANOTTO

KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

MYRKYTYS

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Mille altistunut? Milloin altistunut? Keitä altistunut? 	<ul style="list-style-type: none"> Ohjeistetaan soittamaan myrkytystietokeskukseen (09-471 977) ja toimitaan sen ohjeiden mukaisesti Noudatetaan myrkytystietokeskuksen ohjeita (jos on tiedossa) Teratologinen tietopalvelu (äidin lääkeneuvonta) 09-4717 6500 antaa tietoa hedelmällisyyteen, raskauteen ja sikiön kehitykseen haitallisesti vaikuttavista lääkkeistä ja muista ulkoisista tekijöistä sekä neuvoo imetyksen aikaista lääkitystä koskevissa kysymyksissä. 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistilan lasku Hengitysvaikeus 	<ul style="list-style-type: none"> Häkämyrkytys Myrkytyspäily lapsella Ruokamyrkytys ja sen aiheuttama ripuli

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Häkämyrkytys	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Suun kipu/polte	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KASVOVAMMA		
SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Mitä tapahtunut? Vammaenergia? Eläinten puremat ks erill ohje Nakyvät vammat? Aukeaako suu? Silmän seudun vamma: Silmien liikkeet, näkö 	<ul style="list-style-type: none"> Pinnalliset naarmut kasvoissa: kotihoito-ohjeet Kuhmu otsassa, vointi hyvä: kylmä Irronnut pysyvä hammas säilytetään potilaan syljessä tai maidossa tai fysiologisessa keittosuolaliuoksessa Irronnut pysyvä hammas pitää uudelleenkiinnittää pääsääntöisesti 2 tunnin sisällä (ennuste huononee yli tunnin jälkeen) Maitohampaita ei uudelleenkiinnitetä 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikeat kasvovammat Hengitysvaikeus Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
haavoja kasvoilla	a1, a5	a1, a5	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
murtumaepäily	a1, a5	a1, a5	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Silmien liike tai näkö ongelma	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
suu ei aukea kunnolla	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
irronnut pysyvä hammas			HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
Hampaan trauma ja pureminen ei onnistu tai on kivuliasta		HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
Hampaan sisääntyntyminen	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	HAMMASPÄIVYSTYS	Katso aikuisten ohjeet
suurienerginen vamma	a1	a1	a1	a1	

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KIVESKIPU, GENITAALIEN OIRE, PENIKSEN OIREET

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Milloin kipu alkanut? Onko haavaumia, ihorikkoa, märkää Onnistuuko virtsaaminen genitaalialueen haavat (kts haava ohje) Onko kivun alkua edeltänyt jokin poikkeavuus Huomioi nivustyrä (patti/turvotus nivusissa, kiveksissä) 	<ul style="list-style-type: none"> Kipulääkitys ennen näyttille tuloa Pienen lapsen virtsaumassa lämpimän kylvyn ohjeistus Märän erittyminen (huom. kylvetysohjeet) Esinahan kireys ilman kipuoireita ja virtsaamisongelmaa 	<ul style="list-style-type: none"> Sietämätön kipu Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
äkillinen kiveskipu, turvotus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
virtsaampi	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
"pippelinpään" turvotus, kipu, märäneritys, kärtyisyys	b2	b2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
märkäinen vuoto emättimestä	c1-2	c1-2	c1-2	c1-2	Katso aikuisten ohjeet
esinahka jäänyt taakse,turvoksissa,kipeä	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
alapään kutina	c1-2	c1-2	c1-2	c1-2	Katso aikuisten ohjeet
epäily tyrästä, kivulias	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
epäily tyrästä, kivuton	c1-2	c1-2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KOLARIPOTILAS TAI PUDONNUT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> • Milloin ja mitä tapahtunut? • Mistä ja miten potilas on pudonnut? Metrimäärä (pudotus)? • Minkälainen kolari kyseessä? Vauhti, kulkuväline (auto, mopo, pyörä), turvavälineet lauenneet? Oliko turvavyö/-istuin/-kaukalo? • Tajuttomuus, muistamattomuus? • Onko nyt hyvävointinen, mitä tekee? • Perussairaudet? • Pudonnut, pääsä lyönyt kts pään vammat • Lääkitys? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kipulääkitys • Pääsä lyönyt (kts pään vammat ohje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tajunnantason häiriö • Virheasentoiset murtumat • Yleistilan lasku • Kolari tapahtunut juuri äsken • Pudonnut yli 3 metriä

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
mikä tahansa oire tai löydös, ajoneuvon nopeus törmäyksessä tai äkkipysähdyksessä ollut vähintään 50 km/h, vaikka olisi oireeton	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
aikaisempi (< 1 vko) kolari, jonka jälkeen lievä tutkimaton ja diagnosoimaton niska/hartiasärky	d2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet
tutkittu kolaripotilas, lievä vamma (ei vaadi hoitoa), vaiva jatkuu	d2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet
pudonnut, oireinen	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
pudonnut vähintään 3 metristä	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KORVAOIRE			
SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko muita oireita kuin korvakipu? • Missä korvan kipu on? • Minkälaista kipu on? • Milloin kipu on alkanut, oireiden kehittyminen ja kesto? • Onko ollut aikaisemmin vastaavaa? • Perussairaudet • Lääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> • Kivunhoidon ohjeistus • Korvatulehdus-epäilyssä arvio voidaan tehdä seuraavana päivänä • Kipulääkkeen teho arvioitavissa 2 tuntia lääkkeenotosta 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku • Velttous • Tajunnantason lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Korvatulehdus lapsella • Korvatulehdus lapsilla (Käypä hoito -suositus) • Korvatulehduksen uusiutuminen ja pitkittäminen lapsella • Korvavammat, korvanlehdien, korvakäytävän ja tärykalvon vammat • Kuulohäiriöt lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
korvakipu johon liittyy vakavan taudin oireita, kuten yleistilan lasku, kiertoaiheisuus	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
korvakipu, johon välikainen apu kipulääkkeestä	a2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
korvakipu, kipulääke ei auta	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
ulkokorvan turvotus tai siirottava korva	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
äkillinen kasvohalvaus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Erite korvasta ja yleistila hyvä	c2	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
Vuotava putkikorva, yleistila hyvä		c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
äkillinen kuulonalenema ilman muita oireita		c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS

PÄIVYSTYS klo 8–22

KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk

KIIREETÖN VASTAANOTTO

KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KOURISTUS, KOHTAUS, POISSAOLO, PYÖRTYMINEN

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • KOURISTAAKO VIELÄ? • ONKO KONTAKTISSA? • Onko ollut aiemmin kohtausoireita? • Onko saanut kohtauslääkettä? • Onko nyt tai aiemmin ollut kuumetta? • Edeltävät tapahtumat (mahdollinen tapaturma)? • Yleistila? • Kohtauksen kesto ja kuvaus (miltä näytti)? 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedossa olevaan epilepsiaan sopiva kohtaus: tarvittaessa kohtauslääke ja varmistetaan, että epilepsialääkkeet otettu • Todettu epilepsia, toistuvat kohtaukset: tarvittaessa kohtauslääke ja yhteys seuraavana arkena omaan hoitoyksikköön 	<ul style="list-style-type: none"> • Kohtaus päällä • Kohtauksen jälkeen alentunut tajunnantaso • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Aivokuume lapsella • Epilepsiat ja kuume-kouristukset lapsella (Käypä hoito) • Epilepsia lapsella • Kuume-kouristus • Säpsähtely vastasyntyneellä • Yöllinen kauhukohtaus

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
ensimmäinen kohtaus tai kohtauksen epäily	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
kohtauksen jälkeen alentunut tajunnantaso	a1	a1	a1	a2	Katso aikuisten ohjeet
toistuvat kohtaukset	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
ensimmäinen kouristus kuumeen yhteydessä	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
epätyypillinen tai pitkittynyt kuume-kouristus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
tajunnantason muutos, epäilty kohtausoire	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

KURKKUKIPU

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko kuumetta tai muita yleisoireita? • Pystyykö lapsi syömään ja juomaan normaalisti? • Onko hengitys normaalia? • Perussairaudet? • Lääkitys? • Rokotukset? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kivunhoito. Lääkkeen teho arvioidaan 2 tuntia lääkkeenoton jälkeen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Selkeä hengenahdistus tai hengitysvaikeus • Kuolaaminen • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Nielupaise • Nielutulehdus lapsella • Nielurisatulehdus ("angiina")

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
voimakas nielemisvaikeus tai leukalukko	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
ulospäin näkyvä turvotus tai punoitus kasvojen/kaulan alueella	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
kurkkukipu ja yleistila heikentynyt	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
kurkkukipu ja yleistila hyvä	b1	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

NENÄVERENVUOTO

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Milloin alkanut? • Onko perussairauksia tai lääkityksiä? • Jatkuuko verenvuoto? • Onko muita oireita? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohimennyt nenäverenvuoto ilman muita oireita: seuranta • Nenäverenvuodon tyrehtytysohjeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Nenäverenvuoto lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Vuoto ei tyrehdy	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Lyhyen ajan sisällä toistuvat nenäverenvuodot ilman muita oireita	c2	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
Harvakseltaan toistuvia nenäverenvuotoja ilman muita oireita	d1-2	d1-2	d1-2	d1-2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

[Kiireellisyysluokitteluun](#)

OKSENTELU

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Kuinka pitkään oireita? Kuinka paljon oireita? Onko oksennus veristä tai täysin vihreää? Onko oksentelussa vuorokausivaihtelua? 	<ul style="list-style-type: none"> Oksentelu ja nesteytys onnistuu: seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> Pulauttelu ja oksentelu lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Verioksentelu	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentelu ja kuivumaepäily	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Diabetes ja toistuva oksentelu	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentelu ja vaikea perussairaus (esim. aineenvaihduntatauti)	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentelu ja vatsakipu, joka ei helpota	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Toistuvaa yöoksentelua	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Shunttipotilas ja oksentelu	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
Oksentelu, ei muita oireita	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

[Kiireellisyysluokitteluun](#)

PALELTUMAT, KYLMETTYMINEN

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> • Kuinka pitkä kylmäaltistus? • Onko tuntopuutosta? • Onko ihon värimuutoksia tai rakkuloita? 	<ul style="list-style-type: none"> • Paleltunutta kohtaa lämmitetään 30–60 min lämpimässä vedessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
laaja paleltumavamma tai iholla rakkuloita	a1, a5	a1, a5	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
tunto, lämpö ja ihonväri ei ole palannut tunnin kuluessa	a1, a5	a1, a5	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

PALOVAMMAT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Mitä tapahtunut ja missä? Paloalueet ja niiden laajuus? (ei pelkkä punoitus) Pysyykö kipu hallinnassa? HUOM Kaikki <1v palovammat päivystys ! 	<ul style="list-style-type: none"> Tehokas kipulääkitys Pienet palovammat: kotihoito-ohjeet Palovamma-alueen viilennys 20 min ajan 	<ul style="list-style-type: none"> Palovamma yli 5 % kehon pinta-alasta Kehon osan ympäröivät palovammat Tulipalossa olleet lapset Suun tai kasvojen alueen palovammat Hengitysvaikeus

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
kasvojen palovamma	a1, a5	a1, a5	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
palovamma (yli oman kämmenen kokoinen alue)	a1, a5	a1, a5	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
palovamma (alle oman kämmenen kokoinen alue)	a1, a5	a1, a5			Katso aikuisten ohjeet
käden ja jalkaterän palovammat	a1, a5	a1, a5	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
genitaalialue	a1, a5	a1, a5	a1, a5	a1, a5	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

PATIT JA PAISEET

SELVITÄ

- Milloin ilmaantunut?
- Millä kehon alueella ja kuinka iso?
- Onko kuumetta?

ENSIHOIDON TARVE

- Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
kuumottava, punoittava kipeä patti pään tai kaulan alueella, pää ei käännä, hengitysvaikeus	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
muut oireiset paiseet	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
nopeasti ilmaantuneet kasvavat patit kaulalla ja soliskuopassa	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
suurentuneet imusolmukkeet	c2	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
pienet lieväoireiset ja kivuttomat patit ja paiseet	d2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

PSYYKKISET OIREET (AHDISTUS, AGGRESSIIVISUUS, ITSETUHOISUUS, KÄYTÖSHÄIRIÖ, MASENNUS SYÖMISHÄIRIÖ)

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Oireiden alku ja kesto Lapsen psyykinen tila Lapsen muut sairaudet Perheen tilanne Vanhempien kyky/mahdollisuus turvata lapsi Lapsen arjetoimintakyky Ikätasoisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Olemassa oleva hoitokontakti Seuraava vastaanottoaika tiedossa Tilanne rauhallinen Tarvittaessa puhelun ohjaus eteenpäin hoitavaan yksikköön 	<ul style="list-style-type: none"> Virka-avun tarve Vaarallisen tuhoava käytös tai sen uhka Akuutti psykoottisuus ja/tai itsetuhoisuus Uhkaava tilanne 	<ul style="list-style-type: none"> ADHD – varhaisella tuella arki toimivaksi (Käypä hoito -suositus) Aspergerin oireyhtymä Autismi Lapsivuodepsykoosi Lasten ja nuorten käytöshäiriö Lasten ja nuorten masennus ja mielialahäiriöt Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö Lasten uhmakkuushäiriö Levoton lapsi Määräkohtainen pelko (fobia) Unihäiriöt lapsella

TILA/OIRE/STATUS	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Epäily akuutista psykoosista					Katso aikuisten ohjeet
Levottomuutta, voimakasta ahdistuneisuutta, erikoista käytöstä, unettomuutta, itsetuhoisuutta, aggressiivisuutta, eristäytyneisyyttä, näkö- tai kuuloharjoja					Katso aikuisten ohjeet
Mieliala-, ahdistuneisuus- tai syömishäiriö on äkillisesti vaikeutunut siten, että lapsen tai perheen toimintakyky on olennaisesti heikentynyt					
Perheessä on akuutti kriisitilanne, jossa lapsen fyysinen tai psyykinen hyvinvointi on vaarantunut eivätkä lastensuojelun toimenpiteet yksinään ole riittäviä					
itsetuhoisuus					
masennusoireiset potilaat					
paniikkihäiriöoireet					
unettomuus					

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

PÄÄNSÄRKY

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Milloin ja miten alkanut? Kuinka kauan kestänyt? Onko aiemmin samankaltaista oiretta? Muita oireita? Pään vamma? 	<ul style="list-style-type: none"> Todettu migreeni: kohtauslääke ja kotiseuranta Riittävä kipulääkitys (ensisjaisesti parasetamoli) 	<ul style="list-style-type: none"> Tajunnantason vaihtelu Yleistilan lasku Neurologiset puutosoireet Niskajäykkyys 	<ul style="list-style-type: none"> Sivuontelo-/poskiontelotulehdus lapsella Lasten päänsärky Päänsärky ja migreeni lapsilla (Käypä hoito -suositus)

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
päänsärky ja korkea kuume, joka ei reagoi kipulääkkeisiin			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
tajuttomuus, myös ohimennyt			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
pahoinvointi tai oksentelu			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
poikkeava väsymys			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
shunttipotilas, päänsärky (tai itkuinen alle 1-v)	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
neurologinen oire, esim. muistin menetys			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
pudonnut, ei näkyviä oireita/vammoja			c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
toistuvat unesta herättävät aamuyöpäänsäryt ilman muita oireita			b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
ponnistamisen yhteydessä alkanut päänsärky			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
päänsärky, kipulääkitys ei auta			a2	a2	Katso aikuisten ohjeet

 PÄIVYSTYS

 PÄIVYSTYS klo 8–22

 KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk

 KIIREETÖN VASTAANOTTO

 KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

PÄÄNVAMMAT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Milloin, mitä tapahtunut? oireet? (tajuttomuuden kesto, muistikatko/kesto, oksentelu) 	<ul style="list-style-type: none"> Oireeton, hyvävointinen kotihoito-ohjeet Ohje milloin hakeutua lääkäriin 	<ul style="list-style-type: none"> Tajuton, vaihteleva tajunnan taso Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
korkeaenerginen trauma	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
loukannut pään muutama vuorokausi sitten, edelleen päänsärkyä tai pahoinvoinnin tunnetta	a1	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
muutama vrk loukkaantumisesta poikkeavaa väsymystä, mutta yleisvointi hyvä	b2	c2	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

RAAJAN VAMMAT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Mitä tapahtunut? Missä vamma? Näkyvä virhesento Onko haavaa? Verenvuotoa? Alaraaja: Pystyykö varaamaan? Yläraaja: pystyykö käyttämään? 	<ul style="list-style-type: none"> Kipulääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> Raaja/raajanosa irti Runsas verenvuoto vaikea virheasento

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
avomurtuma tai huomattava ihovaurio	a1, a5	a1, a5	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
virheasennossa oleva nivel tai raajan osa, ei pysty varaamaan alaraajaan tai ei pysty käyttämään yläraajaa	a1, a5	a1, a5	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
hermo- tai verenkierto-ongelmaan sopivat oireet	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
tapaturman aiheuttama raajan lievä kipu, jossa em. kriteerit eivät täyty	b1	b1	c2	d2	Katso aikuisten ohjeet
tapaturman jälkeen lapsi ei käytä raajaa tai ontuu uutena oireena	a1, a5	a1, a5	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
lukkopolvi			a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
lukkopolvi, toistuva/ohimenevä			d2	d2	Katso aikuisten ohjeet
kova raajakipu	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

RAAJAOIRE (ei tiedossa olevaa tapaturmaa)

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko muita oireita? • Onko kuumetta? • Missä raajaoire tarkalleen on? • Onko turvotusta, punoitusta tai kuumotusta? 	<ul style="list-style-type: none"> • Yksittäinen raajaoire ilman muita oireita: Kipulääkitys ja seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Lonkkavaivat lapsella • Nivelreuma lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
äkillisesti alkanut kipu ja kylmä voimaton, tunnoton raaja	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
raajan/nivelen selvät tulehdusoireet (kipu, punoitus, kuumotus)	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
kova kipu	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
akuutisti alkanut toispuoleinen turvotus	a1	a2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
raajakipu ja korkea kuume	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
ei käytä raajaa tai ontuu uutena oireena	a1	a1	b1	b1	Katso aikuisten ohjeet
kuumeettomat niveltulehdus epäilyt		b1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
PÄIVYSTYS klo 8–22
KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
KIIREETÖN VASTAANOTTO
KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

RINTAKIPU, RYTMIHÄIRIÖ, TAJUNNANMENETYS RASITUKSESSA, EPÄSÄÄNNÖLLINEN PULSSI, RINTAPISTOS

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> TUNTUUKO EDELLEEN? MILLÄ SANOILLA POTILAS ITSE KUVAAA TUNNETTA? (tykytys, näön sumentuminen, rintakipu, -pistos, polte, puristus, hengenahdistus) Onko ollut aiemmin kohtausmaisia oireita tai samaa oiretta? LIITTYIKÖ RASITUKSEEN JA MENIKÖ LEVOLLA OHI? Onko nyt tai aiemmin (1–2 vko) ollut kuumetta tai jokin selkeä infektio (resp./vatsatauti)? Edeltävät tapahtumat (mahdollinen tapaturma)? Yleistila? Kohtauksen kesto ja kuvaus (miltä näytti)? 	<ul style="list-style-type: none"> Pulssin mittauksen ohjeistaminen, normaalin hengitysarytmian tunnistaminen Jos pistoksen tunne hartiaan rasituksessa ja ei muita oireita – ohjeena levätä ja tarvittaessa kipulääke. Yhteys arkena pth. 	<ul style="list-style-type: none"> Kohtaus päällä Yleistilan lasku RINTAKIPU/TAJUNNANMENETYSKOHTAUS KESKEN RASITUKSEN (NS. VAUHDISSA, ei pysähtymisen jälkeen) RINTATUNTEMUS (mikä tahansa) RASITUKSESSA JA (OHITTUNUT) INFEKTIO 1–2 vkoa.

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Rytmihäiriökohtaus tai edelleen kohtauksen epäily	a1	a1	a1-2	a1-2	Katso aikuisten ohjeet
Rytmi-/tajunnanmenetyskohtauksen jälkeen alentunut tajunnantaso, jatkuva rintakipu	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
toistuvat rytmihäiriökohtaukset ja/tai rintatuntemus, ei muita oireita	a1	a1	b1-2	b1-2	Katso aikuisten ohjeet
Rintakipu ja kuume			a1	a1,a2	Katso aikuisten ohjeet
Rintatuntemus rasituksessa, ohittunut levolla (edeltänyt infektio)			a1	a1,a2	Katso aikuisten ohjeet
Rintatuntemus/-pistos, ohittunut (ei oireita nyt)			c1, d1	c1, d1	Katso aikuisten ohjeet
Epäsäännöllinen pulssi, ei muita oireita	b1	b1	c1, d1	c1, d1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

RIPULI			
SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Kuinka pitkään oireita? • Kuinka paljon oireilee? • Mikä on yleisvointi? • Onnistuuko nesteytys? • Onko ulkomaanmatkoja? • Onko veriripulia? • Onko kontaktia maatalouseläimiin? • Onko silmät kuopalla? • Missä menee lämpöraja? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvä yleistila salli kotona tapahtuvan nesteytyksen: Nestehoito-ohjeet • Todeen tulehduksellisen suolistosairauden paheneminen ja yleistila hyvä: yhteys omaan hoitoyksikköön 	<ul style="list-style-type: none"> • Tajunnantason lasku • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Pulauttelu ja oksentelu lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
ripuli ja kuivumaepäily	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
ripuli ja vatsakipu, joka ei helpota	a2	a2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
toistuva ripuli, ilman merkkejä kuivumasta	b1	c1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

[Kiireellisyysluokitteluun](#)

SILMÄOIRE, NÄKÖHÄIRIÖT

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Milloin alkanut? • Miten kauan kestää? • Yhden vai molempien silmien oire? 	<ul style="list-style-type: none"> • Allergialääkityksen ohjeistus (jos todettu allergia tai siitepölyaika) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Karsastus lapsella • Näköhäiriöt lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
epäily silmässä olevasta vierasesineestä	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
silmän turvotus, punoitus, kuume	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
silmissä akuutti roskantunne, ei näkyvää vierasesinettä, ei muita oireita		b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
silmäkipu		a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
silmiä valonarkuus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
rähmä/märkäinen silmätulehdus	b2	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
silmän punoitus ja allergiset oireet	c2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet
silmiä rähmii, ei muita oireita	c3	d3	d3	d3	Katso aikuisten ohjeet
riippuluomi	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
silmän vamma	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
akuutti näön heikentyminen	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
kaksoiskuvat yhdessä silmässä			c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
kaksoiskuvat molemmissa silmissä			b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
muu näköhäiriö			c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
akuutti karsastus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

VATSAKIPU, UMMETUS

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Milloin alkanut? • Missä tuntuu? onko vaihtanut paikkaa? Tärinäarkuus? • Kuume, oksentelu, ripuli? • Pystyykö juomaan/syömään? • Ihon väri (keltainen)? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kipulääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Keliakia lapsella • Vatsakipu lapsella • Toistuva vatsakipu lapsella • Ummetus lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
kova vatsakipu	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
tapaturman jälkeinen vatsakipu	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
vatsakipu, johon liittyy raju ripuli tai oksentelu	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
vatsakipu ja veriuloste	a2	a2	a2	b2	Katso aikuisten ohjeet
vatsakipu ja yleistilan lasku	a2	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
epäily kuroutuneesta tyrästä	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
lievät vatsakipuun liittyvät ummetus/suolentoiminta vaikeus	d2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet
pitkittänyt lievä vatsakipu, ei muita oireita	d2	d2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

VERENSOKERIN POIKKEAVA VAIHTELU

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Milloin huomattu? Onko mitattu eri paikoista? Onko mittauspaikka puhdas? Kuinka pitkä aika syömisestä? Juoko runsaasti? Virtsaako runsaasti? Onko hengitys normaalia? Minkälainen yleisvointi? Onko muita oireita (oksentelu, päänsärky, väsymys)? 	<ul style="list-style-type: none"> Todettu DM ja hyperglykemia: ohjataan mittaamaan ketoaineet ja pistämään kotiohjeiden mukaisesti insuliinia Todettu DM ja hypoglykemia: ohjataan mittaamaan ketoaineet ja ottamaan hiilihydraatteja 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistilan lasku Tajunnantason vaihtelu Küssmaulin hengitys 	<ul style="list-style-type: none"> Diabetes lapsella

41

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Selittämätön hyperglykemia	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Selittämätön hypoglykemia	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Diabetes, hyperglykemia, ei ketoosia, vs ei korjaudu kotiohjein tai infektiio	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Diabetes, hyperglykemia, ketoosi	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Diabetes, hypoglykemia, vs ei pysy tai oksentelee	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

VERIULOSTE

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko veri kirkasta vai tummaa? • Tekeekö ulostaminen kipeää? • Onko ulosteen veriviruja, verihyytymiä vai veri täysin sekoittunut ulosteeseen? • Onko verta joka ulosteen yhteydessä? • Onko verta runaasti (esim. viiruja, hyytymiä, teelusikallinen, ruokalusikallinen jne)? • Onko runsasta ulostamista? • Onko kuumetta? • Onko muita yleisoireita kuin kuumetta? • Onko perhepiirissä maatalaeläimiä? • Käytetäänkö raakamaitoa tms? 	<ul style="list-style-type: none"> • Voi seurata, jos kuumeettomalla ja hyvävointisella imeväisellä veriviruja ulosteessa (yhteys neuvolaan jos on jatkuvasti/pitkittyneesti) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku • Rajut ja nopeasti alkaneet oireet 	<ul style="list-style-type: none"> • Veriuloste lapsella • Verta ulosteessa – mitä tehdä? • Suolistotulehdukset

42

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
veriuloste, ei muita oireita	c1	c1	c1	c1	Katso aikuisten ohjeet
veriuloste ja kuume	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
veriuloste ja kotihoito ei onnistu (esim. juominen)	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
veriuloste ja ripulointi (yleistila hyvä ja juo nesteitä)	a1	a1	b1	b1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS

PÄIVYSTYS klo 8–22

KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk

KIIREETÖN VASTAANOTTO

KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

VIERASESINE

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> Mitä on tapahtunut ja milloin? Hengitysvaikeus? Yskä? Vinkuuko? Kuolaako? Pystyykö juomaan/syömään? Minkälainen paristo? Sormiparisto? Nappiparisto? Pariston koko? 	<ul style="list-style-type: none"> Kipulääkitys Paristot kts. myrkytysten hoito-opas (terveysportti) Ihon pienten vierasesineiden poisto kotikonstein 	<ul style="list-style-type: none"> Tajunnantason aleneminen Hengitysvaikeus Kova kipu Runsas oksentelu 	<ul style="list-style-type: none"> Vierasesine kehossa, nenässä tai korvakäytävässä Vierasesine nenässä Vierasesinetapaturmat lapsilla

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
hengitysteissä	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
ruokatorvessa	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
iholla (tikku, ongenkoukku, tms.)	a1	a3, b3	a3, b3	a3, b3	Katso aikuisten ohjeet
niellyt useamman magneetin tai pariston	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
niellyt nappipariston >15mm	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
niellyt nappipariston <15mm	a1	a1			Katso aikuisten ohjeet
rektum, vagina, virtsaputki	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
epäily vierasesineestä, lapsi oireeton	b1	b1	b1	b1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

VIRTSAAMISONGELMA

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Milloin oire alkanut? • Onko muita oireita? • Pärjääkö kivun kanssa? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kipulääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistilan lasku 	<ul style="list-style-type: none"> • Kastelu • Valkuaista (proteiinia) virtsassa lapsella • Virtsateiden ongelmat lapsella

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
virtsaumpi	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
kuumeileva virtsatieinfektio-oireinen	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
urogenitaalisen trauma	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
verivirtsaisuus ja yleisoireet	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
tihentynyt virtsaamisen tarve ja yleistilan lasku	a1	a2	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
diabetesepäily (esim. tihentynyt virtsaaminen, jano, väsymys)	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
verivirtsaisuus ilman traumaa ja yleisoireita	b1	b1	c2	c2	Katso aikuisten ohjeet
tihentynyt virtsaamisen tarve	c3	c3	c3	c2	Katso aikuisten ohjeet
Päiväkastelu tai yökastelu (kuivaksi oppineella)			d2	d2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

YLEISTILAN LASKU

SELVITÄ	ENSIHOIDON TARVE	LINKKEJÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Onko kovin väsynyt? • Haluaako nukkua paljon? • Miten reagoi vanhempien käsittelyyn? • Seuraako ympäristöä? • Heikko, kimeä, valittava itku? • Ihon väri, ihon lämpö? • Silmät kuopalla? • Limakalvot kuivat? 	<ul style="list-style-type: none"> • Vahvat yleistilan laskun oireet 	<ul style="list-style-type: none"> • HÄTÄTILAN TUNNISTAMINEN

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
Haluaa nukkua paljon, poikkeuksellisen väsynyt, reagoi heikosti ärsykkeisiin	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Silmät kuopalla, limakalvot kuivat, ihon lämpöraja noussut	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
Ihon väri esim. kirjava, sinervä	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun

YSKÄ

SELVITÄ	TERVEYSNEUVONTA	ENSIHOIDON TARVE
<ul style="list-style-type: none"> Milloin alkanut? Häiritseekö unta? Onko saanut rokotukset (hinkuyskä)? 	<ul style="list-style-type: none"> Haukkuvan yskän (laryngiitin) kotihoito-ohje: kylmä ilma 	<ul style="list-style-type: none"> Yleistilan lasku

TILA/OIRE/STATUS	IKÄ				
	alle 3 kk	3–12 kk	1–6 v	7–15 v	16–20/23 v
voimakas äkillisesti alkanut yskä ja epäily vierasesineestä	a1	a1	a2	a2	Katso aikuisten ohjeet
yskä ja hengitysvaikeus	a1	a1	a1	a1	Katso aikuisten ohjeet
yskä ja kuume yli 3 vrk	a1	b2	b2	b2	Katso aikuisten ohjeet
pitkittänyt yskä yli 2 viikkoa	b2	b2	d2	d2	Katso aikuisten ohjeet

PÄIVYSTYS
  PÄIVYSTYS klo 8–22
  KIIREVASTAANOTTO 1–3 vrk
  KIIREETÖN VASTAANOTTO
  KOTIHOITO

Kiireellisyysluokitteluun.

Liite 1: Avainsanat ja -oireet

Puhelin- tai muuhun etäkontaktiin perustuva hoidon tarpeen arviointi ja terveysneuvonta ovat lasten osalta erityisen haastavia.

Etäkontakteissa on tärkeää tunnistaa lapsen voinnista avainsanat tai -oireet, jotka viittaavat hätätilanteeseen. Näissä tapauksissa pyydetään kontaktin ottajaa olemaan välittömästi yhteydessä Hätäkeskukseen (puhelinnumero 112) ensihoidon saamiseksi viiveettä paikalle. Omin avuin sairaalaan tuloa pyritään näissä tilanteissa pääsääntöisesti välttämään ja tapahtuu ainoastaan ensihoidon arvion pohjalta.

Jos lapsi on yleistilaltaan vanhempien mielestä selkeästi sairas, ohjataan lapsi lääkärin tutkittavaksi. Lapsen kipu, joka ei helpota asianmukaisella lääkityksellä, on myös aina aihe päivystyskäynnille.

Nuoren imeväisen (alle 3kk) oireiden arviointi on puhelimessa erittäin vaikeaa. Päivystykseen ohjataan alle 3 kk imeväiset, joilla on hengitysvaikeus, yleistilan lasku, kuume, käsittelyarkuus tai syömisongelma.

HÄTÄTILAAN VIITTAAVAT	VAKAAN TAUTIIN JA YLEISTILAN LASKUUN VIITTAAVAT
voimakas hengitysvaikeus	itkun laatu on heikko, kimeä, valittava tai lohduton
ihon kalpeus, harmaus tai kylmänhikisyys	lapsella on selvästi vaikea hengittää
tajunnan häiriö	lapsi ei reagoi vanhempien käsittelyyn tai itkee jatkuvasti tai on käsittelyarka
voimakas kipu	lapsi on vaikeasti heräteltävissä, veltto, vaipuu heti uneen, on sekava tai käytökseltään poikkeava
huonovointisuus	ihon väri on harmaa, kalpea, kirjava tai sinertävä (=syanootinen)
	silmät ovat kuopalla, limakalvot ovat kuivat, virtsaa ei erity (= lapsi on kuivunut)
	lapsi ei seuraa ympäristön tapahtumia, ei hymyile, lapsi on tuskainen tai ilmeeton

HÄTÄTILA	OIRE TAI POTILAAN KÄYTTÄMÄ TERMI	LISÄTOIMET JA KYSYMYKSET
Elottomuus	Lapsi ei ole hereillä ja ei hengitä normaalisti	Heti yhteys 112
Tajuttomuus	Lapsi ei puhu	Hetty yhteys 112
	Lapsi ei itke	
	Lapsi ei seuraa ympäristöä	
	Lapsen suun/nenän ilmavirtaus tuntuu	
Hengitysvaikeus	Lapsi valittaa hengittämistä	Onko hengitys työlään näköistä? KYLLÄ → Hetty yhteys 112
	Vanhempien mielestä hengittäminen vaikeaa	Jaksaako puhua? EI → Hetty yhteys 112
		Onko hengitys ähkövää? KYLLÄ → Hetty yhteys 112
		Vinkuuko hengitys? KYLLÄ → Hetty yhteys 112
		Onko huonon värinen? KYLLÄ → Hetty yhteys 112
Lapsi ei ole hereillä ja hengitys on vaikeaa		Heti yhteys 112
Peruselintoiminnon häiriö	Lapsen iho kylmänhikinen	Hetty yhteys 112
	Lapsi on voimaton/voipunut	
	Lapsi ei ole heräteltävissä	
Äkillisesti huonontunut yleistila	Lapsen yleistila heikentynyt	Seuraako ympäristöä? EI → Hetty yhteys 112
	Lapsen korkea kuume (verenmyrkytys!)	Ottaako kontaktia? EI → Hetty yhteys 112
		Leikkiikö, syökö, juoko? EI → Hetty yhteys 112

Liite 2: ISBAR-raportointi

I	<p>TUNNISTA Potilaan yleistiedot</p>	<p>Käynti/Puhelin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuinka tunnistat potilaan: Kela-kortti, ajokortti, passi, potilas itse kertoo hetun → varmistavat kysymykset Kuinka tunnistat potilaan puhelimesta: Kuka soittaa, kenestä soittaa (potilas itse/joku muu) → varmistavat kysymykset perustiedoista
S	<p>TILANNE Yhteydenoton syy</p>	<p>Hoidon tarve</p> <ul style="list-style-type: none"> Miksi potilas ottaa yhteyttä: Oire, vamma (mekanismi), ongelma, tarve
B	<p>TAUSTA Esitiedot</p>	<p>Esitiedot (anamneesi)</p> <ul style="list-style-type: none"> Perussairaudet (vamman/oireeseen vaikuttavat) Itsehoito/Allergiat Asuminen/Palvelut Toimintakyky/Apuvälineet
A	<p>ARVIO Nykytila</p>	<p>Nykytila (status)</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveystilaston laillistetun ammatillisen arvio nykytilasta. Oireen/vamman tarkempi kuvailu, tilanteen eteneminen, löydösten kirjaaminen. Kuinka oiretta/vammaa on hoidettu: Hoitotoimenpiteet.
R	<p>TOIMINTAEHDOTUS Jatkotoimet</p>	<p>Suunnitelma</p> <ul style="list-style-type: none"> Potilaalle annettu ohjaus/neuvonta/jatkotoimenpiteet Mihin ohjataan, kotihoito-ohjeet TRIAGE (syy miksi ohjautuu päivystykseen, jos kyseessä E) Hoitolinja (PTH/ESH)

Mikäli HTA:n on aloittanut joku muu kuin laillistettu terveydenhuollon ammattilainen (Lh/PH/Lvm) tulee HTA:sta vastaavan sairaanhoitajan nimi näkyä potilaskertomuksesta.

Liite 3: Lapsen päivystyslääkeannostus kotiin

Lääkitystä ohjeistettaessa huomioitava mahdollinen yhteisvaikutus lapsen olemassaolevan lääkityksen (esim. lääkeaineinteraktiot) tai kroonisten sairauksien kanssa (esim. lääkkeen eliminaatio munuais- tai maksasairaudessa)

	LÄÄKEAINE	ANNOSTUS	HUOMIOITAVAA
KIPU JA KUUME	Parasetamoli	15 Mg/kg 4 kertaa päivässä	
	Ibuprofeini	10 Mg/kg 3 kertaa päivässä	3 kk iästä alkaen. Ei yhtä aikaa naprokseenihapon kanssa.
	Naprokseenihappo	5 Mg/kg 2 kertaa päivässä	1 vuoden iästä alkaen. Ei yhtä aikaa ibuprofeinin kanssa.
	Orodrops	8 tippaa kipeään korvaan	Ensiapuna korvakipuun, jos ei tärykalvossa reikää (putket, vuoto)
ALLERGIA	Desloratadiini	6–11 kk: 1 Mg kerran päivässä	
		1–5 v: 1,25 Mg kerran päivässä	
		6–11 v: 2,5 mg kerran päivässä	
		≥12 v: 5 mg kerran päivässä	
	Setiritsiini	6–11 kk: 2,5 Mg kerran päivässä	
		1–2 v: 2,5 mg 1–2 kertaa päivässä	
		2–6 v: 2,5 mg 2 kertaa päivässä	
		6–12 v.: 5 mg 2 kertaa päivässä	
		> 12 v: 10 mg kerran päivässä	
	Hydroksitsiini (Atarax)	≤ 40 kg: 1 mg/kg 2 kertaa päivässä	Ei enempää kuin 25 mg/annos

Liite 4: Fysiologisten mittausten raja-arvot

HENGITYSTAAJUUS					
IKÄ			Normaali		
0–3 kk	< 15	15–29	30–60	61–90	> 90
3–12 kk	< 15	15–24	25–50	51–80	> 80
1–4 vuotta	< 12	12–19	20–40	41–70	> 70
4–12 vuotta	< 10	10–19	20–30	31–50	> 50
≥ 12 vuotta	< 9	9–11	12–16	17–29	> 30

SYKETAJUUS					
IKÄ			Normaali		
0–3 kk	< 80	80–109	110–150	151–190	> 190
3–12 kk	< 70	70–99	100–150	151–180	> 180
1–4 vuotta	< 60	60–89	90–120	121–170	> 170
4–12 vuotta	< 50	50–69	70–110	111–150	> 150
≥ 12 vuotta	< 40	40–59	60–100	101–140	> 140

VERENPAIN (systolinen)					
IKÄ			Normaali		
0–3 kk	< 45	45–59	60–80	81–130	> 130
3–12 kk	< 60	60–79	80–99	100–150	> 150
1–4 vuotta	< 65	65–89	90–110	111–160	> 160
4–12 vuotta	< 70	70–89	90–120	121–170	> 170
≥ 12 vuotta	< 75	75–99	100–130	131–190	> 190

YLEISET ARVOT			
			Normaali
O ₂ -saturaatio	< 85%	< 95%	≥ 95%
Kapillaaritäyttö	≥ 3 s		< 3 s
GCS	< 7	7–11	12–15

LÄHDE: PEWS

Liite 5: Lapsen voinnin varoituksen pisteytysjärjestelmä

PEWS-pisteet		4	2	1	0	1	2	4
<3kk	Syketaajuus	<80	80–89	90–109	110–150	151–180	181–190	>190
	Hengitystaajuus	<15	15–19	20–29	30–60	61–80	81–90	>91
	Syst.verenpaine	<45	45–49	50–59	60–80	81–100	101–130	>130
3–12kk	Syketaajuus	<70	70–79	80–99	100–150	151–170	170–180	>180
	Hengitystaajuus	<15	15–19	20–24	25–50	51–70	71–80	>80
	Syst.verenpaine	<60	60–69	70–79	80–99	100–120	121–150	>150
1–4 vuotta	Syketaajuus	<60	60–69	70–89	90–120	121–150	151–170	>170
	Hengitystaajuus	<12	12–14	15–19	20–40	41–60	61–70	>70
	Syst.verenpaine	<65	65–74	75–89	90–110	111–125	126–160	>160
4–12 vuotta	Syketaajuus	<50	50–59	60–69	70–110	111–130	131–150	>150
	Hengitystaajuus	<10	10–11	12–19	20–30	31–40	41–50	>50
	Syst.verenpaine	<70	70–79	80–89	90–120	120–140	141–170	>170
>12 vuotta	Syketaajuus	<40	40–49	50–59	60–100	101–120	121–140	>140
	Hengitystaajuus	<9	9	10–11	12–16	17–22	23–29	>30
	Syst.verenpaine	<75	75–84	85–99	100–130	131–150	151–190	>190
YLEISET ARVOT	O2-saturaatio	<85	<91	91–94	>94			
	Kapillaaritäyttö	>=3 s			<3 s			
	GCS		<7	7–11	12–15			
	Lisähappi	≥50% tai ≥4l/min	<50% tai <4l/min		-			
	Hengitystyö	hyvin vaikea / apnea	Vaikeutunut	Lievästi vaikeutunut	Normaali			
Yhteispisteet 1–3	Potilaan seuranta vuodeosastolla 4–6 tunnin välein, yhteys osaston lääkäriin mikäli pisteet huononevat							
Yhteispisteet 4–7	Hälytä vuodeosaston lääkäri ja tarvittaessa MET: arvioitava potilaan hoito ja mahdollinen tehovalvontahoidon tarve. Mikäli hoito jatkuu vuodeosastolla, seuranta tunneittain ja herkästi yhteys lääkäriin. Seuranta-ajan pituuden päättää lääkäri.							
Yhteispisteet > 8	MET-hälytys ja lääkärin arvio tehohoidon tarpeesta							

Liite 6: Lapsen arvioinnin toimintakäytäntö

PROSESSIKUVAUS

1. Kontakti

Hoidon tarpeen arviointi

Terveysneuvonta

Palveluohjaus

- Päivystys ja kiireellinen hoito: ohjeellisen vastaanottoajan varaaminen määriteltyyn palvelupisteeseen
- Kiireetön hoito: viesti/yhteydenottopyyntö määriteltyyn palvelupisteeseen
- Muiden palvelujen tarve (häätäkeskus, poliisi, sosiaalipäivystys)

2. Kirjaus

Kirjaus HOITO-lehdelle kunnes toisin määritetään

Kirjauksen siirryttävä viivytyksettä Kanta-arkistoon, jotta kontaktin tietosisältö käytettävissä Kanta-arkistosta vuorokauden sisällä eri alueiden eri palvelupisteissä

Yhteisen/alueellisen potilastietojärjestelmän alueilla kirjaus heti käytettävissä reaaliaikaisesti alueen kaikissa palvelupisteissä

Päivystystoiminnassa on tapahtunut suuria muutoksia 2000-luvulla. Päivystyksiä on keskitetty suurempiin yksiköihin, yhteispäivystysmalleja on kehitetty ja potilasohjausta on pyritty tarkastelemaan. Digitaalisten etäpalveluiden ja puhelinneuvonnan merkitys on korostunut.

Päivystyspotilaana lapsi eroaa monilta osin aikuispotilaasta. Arviossa tulee huomioida kaikki lapsen oireet, yleistila ja muut sairaudet. Puhelinneuvonnassa on pyrittävä tunnistamaan tietyt avainsanat tai – oireet, jotka viittaavat hätätilanteeseen. Hoidon kiireellisyyden arvion ja hoidon toteutuksen onnistumista tulee jatkuvasti seurata.

Lasten kohdalla yksittäisten, yksityiskohtaisten ohjeiden käyttö voi johtaa harhaan, koska tilanne vaatii laaja-alaisempaa näkemystä kuin aikuisten kohdalla. Nämä lasten valtakunnalliset yhtenäiset kiireellisen hoidon perusteet antavat työkaluja niin puhelinneuvontaan kuin päivystyspoliklinikalla hoidon kiireellisyyden arviointiin.

Internet: stm.fi/julkaisut

JULKAISUJEN MYYNTI:
julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

ISSN PDF 1797-9854
ISBN PDF 978-952-00-5437-3